

TRONDHJEM ROTARY – ET TILBAKEBLIKK

Klubbens Charter ble undertegnet i USA den 25. januar 1926, og Trondheim RK var dermed godkjent som landets fjerde Rotaryklubb.

25. januar regner vi derfor som klubbens fødselsdag. Da jeg som assosiert medlem av Programkomiteen gjorde oppmerksom på det, ble det litt beskjemmet røre over at dagen var avglemt som programpost. Begivenheten ble derfor bare nevnt av møteleder, med ønske om å få til en omtale på neste møte. Jeg foreslo noen habile og taleføre veteraner som ble forespurt, men ingen hadde anledning. Som takk for min gode husk, ble jeg ”nødet” av programkomiteens leder, Wenche Røkke, til selv å holde et bursdagsinnlegg i dag.

Så her står jeg, rimelig svett og skjelven over hva jeg har gitt meg ut på. Jeg har jo ingen særlige forutsetninger som historieforteller for Rotary, selv om jeg har vært med siden 1987. Og hukommelsen er ganske så dårlig, når sant skal sies. Jeg har heller ikke hatt tid eller anledning til å grave frem stoff fra vår tid i løpet av noen få dager.

Men jeg håper å berge skinnet ved å ta utgangspunkt i en tale som ble holdt ved klubbens 40-års jubileum i 1966 av en av Rotarys tidligere stjerner - Reidar Brekke. Den talen hadde også tittelen ”Et tilbakeblikk”. Det har seg nemlig slik at jeg besitter originalen til Reidar Brekkes tale ved 40-årsjubileet. Han var en av dem som var med da klubben ble stiftet. Reidar Brekke var Rotaryentusiast og et meget aktivt klubbmedlem gjennom 43 år, før han trakk seg av helsemessige grunner i 1969. Han ble i den forbindelse utnevnt som æresmedlem.

Klubbens første president var Bernhard Brekke, bror til nevnte Reidar. Reidar var menig styremedlem i stiftelsesåret 1926. Men i rotaryåret 1928/29 kom han inn som klubbens tredje president. I 1932/33 var han Distriktsguvernør i Distrikt Norge. En stund etter fikk han komitéverv i R.I., så han gjorde det skarpt i rotarybevegelsen. Som Distriktsguvernør var han bl.a. vertskap for Paul Harris ved hans besøk i Oslo, og senere privat gjest i Paul Harris sitt hjem i Chicago. Reidar Brekke har også berettet om disse besøkene, og gitt et oss et nyansert bilde av personen Paul Harris. Det kommer jeg ikke inn på her, men kan leses i hans jubileumstale.

Reidar Brekke har etterlatt seg en mappe med manuskripter til 27 foredrag, kåserier og ytringer om aktuelle samfunnsproblemer. Disse papirene har gått som en stafett fra PP Otto S. Knudsen (P 1955/56), til Johan Chr. Arentz (P 1968/69), til Birger Aagaard som var klubbens kasserer i mange år, og til meg som ”arvegods” overgitt fra Aagaards enke Ingerid. Hun oppfattet meg som ”betrodd mottaker”, da hun ryddet rotarypapirer etter mannen sin. Jeg har hittil tatt hånd om denne mappen. Dokumentene er en fin kilde til kunnskap om ”rotarytenking” og

samfunnsspørsmål i perioden 1924 -1969. Og det er både morsomt, lærerikt og interessant å lese hva Reidar Brekke har befattet seg med og talt om på møtene opp gjennom årene. Flere av skriftene hans ble også tatt inn Rotarys tidsskrift.

Så det er Reidar Brekkes skrifter, ispedd noen refleksjoner fra meg på slutten, som er grunnlaget for mitt lille bursdagskåseri. Kilder for klubbhistorien fra den nære historien fra 1970 til i dag er det sparsomt med. Klubbens arkiv forsvant en gang på 90-tallet. Det skjedde da Hotell Britannia pusset opp hotellet og "Blåsalen", der vi hadde, og fortsatt har, klubbens arkiv. (I parentes bemerkes at arkivskapet vårt er et høyst usikkert sted å oppbevare arkivalia, vin og andre verdisaker som for eksempel innkjøpt lysbildeprojektor).

Tilbake til 1920 tallet.

I 1905 ble Rotary stiftet i Chicago i USA. Grunnleggeren var som kjent advokaten Paul Harris. I følge Reidar Brekke var han et enkelt og beskjedent menneske med en god ide: Å stifte en yrkesklubb – *et tverrfaglig yrkesfelleskap av menn, tuftet på etiske verdier*. Det var mangelvare i Chicago på den tida. Det viste seg fort at Paul Harris sine ideer fenet. De var liv laga, og ble stadig utviklet. Rotary-ideen om å stille høye etiske krav til seg selv i yrkesutøvelsen og i privatlivet, er fortsatt plattformen for medlemskap i Rotary.

SERVICE ABOVE SELF eller Å GAGNE ANDRE og ikke bare seg selv, er mål å strekke seg etter. Rotaryideene spredde seg fort. I 1920 ble Oslo RK stiftet. Deretter tok det ikke lang tid før klubber i Bergen, Stavanger og Trondhjem kom til. Oslo, som i dag er landets største klubb med 212 medlemmer (iflg. Matrikkelen for 2009/11) er vår fadderklubb.

Å gi liv til en Rotaryklubb i Trondheim var ikke så enkelt. Unnfangelsen for vår del skjedde i 1924. Som ofte er med svangerskap, var dette også i begynnelsen et uønsket barn. Det gikk seg imidlertid til, som det vanligvis også gjør i slike tilfeller. Fødselen skjedde uten komplikasjoner den 25. januar 1926, altså for 85 år siden. Hvordan det gikk til at klubben ble opprettet, skal dere straks få høre om.

Reidar Brekke var åpenbart litt av en personlighet: Administrerende Direktør i Trondhjems forsikringsselskap, belest, reflektert, meningsfør og skrivefør - og ikke minst - en mann med humor og selvironi. Han har også satt spor etter seg på Internett, bl.a. som laksefiskeentusiast i Nidelva (TOFA).

Da klubben vår feiret sitt 40-års jubileum i 1966, holdt den da aldrende Brekke som vanlig jubileumstalen. Den handler om *hans* tilbakeblikk. Jeg besitter som nevnt originalen, og jeg gjør

den også til en del av mitt tilbakeblikk. Jeg refererer her fra den første delen av hans tale om hvordan klubben ble til. Den er ganske fornøyelige og slo sikkert an hos festlyden den gang.

=====

Leser fra Reidar Brekkes festtale, dokument nr 22: Tilbakeblikk. 25. januar 1966 (obs dårlig lesbar kopi)

=====ooOoo=====

Reidar Brekke beskjeftiget seg med så mangt som Rotarianer i tillegg til sine mange andre interesser. For å illustrere bredden i hans foredrag, kåserier og skrifter i Rotarysammenheng, nevner jeg noen av titlene på det han har samlet:

Fred krever handling (1948). Tale på Rotarys 35 årsdag. Rotarys etiske motiv. På jakt etter sjel og ånd. Pussige tanker. Første møte etter okkupasjonen. Service above self. Vår tids krise. Fjøsniisetanker. Avskjedshilsen ved overgang til æresmedlem (1969). Trekk fra klubbvesenets historie.

Som et eksempel på hans skriverier, trekker jeg frem "Trekk fra klubbvesenets historie", der han tar for seg begrepet '**Klubb**' og hva det egentlig er. Vi vet jo hva en Rotaryklubb er. Men hva er egentlig opprinnelsen til begrepet "klubb"? Han fordyper seg i dette, Han samler historisk informasjon og ender opp med en seriøs analyse, nærmest en avhandling. Men som så ofte også med humorfylt innhold. Han finner at det rundt ca 1800 var registrert 138 klubber med vidt forskjellige formål i London. For å være en offentlig 'klubb' stilles det en del krav. Det skal finnes både formålsparagraf, opptakskrav, medlemslister, møtereferater og kontingent. Reidar Brekkes "forskning" blir også til morsom lesing. Disse klubbene var behørig registrert og dokumentert. På grunnlag av bl. a. arkiverte møtereferater finner han fram til mange sære klubber.

Jeg siterer fra hans omtale om 'The ugly face Club', som i følge Brekkes utsagn "synes å ha vært en sjarmerende forsamling". Han refererer fra klubbprotokollen omopptak av to nye kandidater og vurdering av deres kvalifikasjoner:

Elias Ashmole: *Gusten hud. En forferdelig nese som springer ut fra ansiktet som en pukkel. Blodsprengete kinn. Et sjeldent stygt smil. Konklusjon: Vel kvalifisert som medlem.*

Arkitekt John Wood fra Liverpool: *Gråstensfarvet hud. En stor gevekst i kvistetasjen. Grove furer i ansiktet. Skillpaddeøyne. Fyrtårnlignende nese. Vilt smil. Ansiktet meget likt en grevling. -Vel kvalifisert som medlem.*

Dette føres meg tilbake til nåtiden og dagens situasjon for klubben. Vi har også forpliktende formålsparagrafer, opptakskrav, møteplikt, kontingent (for høy?) m.m. Men hvordan praktiserer vi dem?

Er det nok å være pen i tøyet (og i ansiktet!) og være en dyktig leder eller fagkvinne for å bli rotarymedlem?

Etter min mening er klubben i en krise.

- Det var vanskelig å få ny president og nytt styre på plass på siste valgmøte.
- Antallet medlemmer har sunket med 19 i løpet av 2010. Det er en nedgang på over 22 %. Kan en årsak være at det er blitt **for lett** og for **lite forpliktende** å bli medlem? Vi har vervet i ekspressfart. Det tar 14 dager å bli godkjent, og dermed registrert i møtestatistikken. Fører dette hastverket til at vi får "svingdørmedlemmer" (fort inn, fort ut)?
- Frammøtet er stadig lavt, pensjonistene er de flittigste

Når vi verver nye kandidater, poengterer fadderer godt nok

- at møteplikten er en viktig forutsetning?
- at kandidaten virkelig har tid og anledning til å komme på formiddagsmøtene?
- at troen på, viljen til, og forståelsen av begrepene **Service above self** og **Å gagne andre** er til stede? Å gagne andre er noe annet enn å Gagne seg selv og mele sine egne kaker.

Etikk er å skille mellom godt og vondt, mellom rett og galt. I Rotary er det yrkesetikken som har fokus og måten vi utøver yrket vårt på. Rotary skal hjelpe oss til å te seg i samsvar med Rotarys grunnregler og idealer. Vi skal være forbilder. Formidler vi det godt nok?

Møteplikten er viktig, men ikke absolutt. Men det lar seg ikke gjøre å utvikle fellesskap og kameratskap uten å delta på klubbmøtene og i klubbens sosiale arrangementer.

Reidar Brekkes skrifter gir oss mye å grunne på. Han er godt eksempel på en ekte, trofast og møteglad Rotarianer. Men består Rotary om 15 år? Trengs vi?

Jeg slutter med disse tankekornene mens vi ennå har noen minutter til meningsutveksling.